

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΠ
2023-2027

ΦΑΚΕΛΟΣ

Μείον 42% η πραγματική αξία δικαιωμάτων το 2023

Ακόμα πιο μεγάλη μείωση μόλις προστεθούν και τα στρέμματα Αποθέματος 20-22

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΝΤΟΝΗ
kontonis@agronews.gr

Το 42% της πραγματικής τους αξίας χάνουν οριστικά όλα τα δικαιώματα βασικής ενίσχυσης το 2023, μετά την αποσύνδεσή τους από το πρασί-νισμα και το νέο δημοσιονομικό ταβάνι, σύμφωνα με το τελικό πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου της ΚΑΠ. Σε απόλυτα νούμερα αυτό σημαίνει ότι τα δικαιώματα φέτος που ενεργοποιούν κατά μέσο όρο ετήσιες επιδοτήσεις 37 ευρώ το στρέμμα σε αροτραίες, 47 ευρώ σε δέντρα και 30 ευρώ στα βοσκοτόπια, το 2023 θα ενεργοποιούν πληρωμές 21, 27 και 17 ευρώ το στρέμμα αντίστοιχα. Όλες οι υπόλοιπες επιδοτήσεις των άμεσων ενισχύσεων 2023 (νέο πρασί-νισμα, αναδιανεμητική) δεν θα έχουν καμία απολύτως σύνδεση με τα δικαιώματα.

Τα δεδομένα λοιπόν για δικαιώματα, Απόθεμα και ενεργό αγρότη έχουν ως εξής:

● **Πρώτον**, κανείς δεν πρόκειται να «ξεβουλευτεί» από το νέο ορισμό του ενεργού αγρότη. Ισχύει με λίγες παραλλαγές ό,τι ίσχυε και την τρέχουσα περίοδο.

● **Δεύτερον**, η μέση αξία δικαιωμάτων έχει υπολογιστεί στο στρατηγικό σχέδιο με βάση το ΟΣΔΕ 2019. Υπάρχουν τρεις χρονιές που έχουν δοθεί δικαιώματα από το Εθνικό Απόθεμα οι οποίες δεν έχουν ληφθεί υπόψη. Π.χ τα βοσκοτόπια εκτιμάται πως έχουν αυξηθεί στα 14,7 εκατ. στρέμματα αντί για 12,7 που υπολογίζονται στο Σχέδιο. Ως εκ τούτου, η θεωρητική μέση αξία θα είναι μειωμένη το 2023 σε σχέση με αυτή που αποτυπώνεται στο πλάνο.

● **Τρίτον**, η σύγκλιση θα γίνει με το μοντέλο του συν-πλην 25% ετησίως. Για παράδειγ-

μα ένας αγρότης που έχει δικαιώματα που απέχουν 10 ευρώ από το μέσο όρο (με το νέο δημοσιονομικό ταβάνι), θα δει αύξηση 2,5 ευρώ το 2023, 2,5 ευρώ το 2024 κ.ο.κ, έως ότου φτάσει το θεωρητικό μέσο όρο το 2026. Αυτό ισχύει, από την αντίστροφη, δηλαδή με μείωση, για εκείνους που έχουν δικαιώματα άνω του θεωρητικού μέσου όρου.

● **Τέταρτον**, για τα έτη 2023 και 2024 τα χρήματα που δεν θα απορροφηθούν από το νέο πρασί-νισμα και τις συνδεδεμένες θα κατευθυνθούν στη βασική ενίσχυση. Ως εκ τούτου το συνολικό ποσό της βασικής ενδέχεται να είναι αυξημένο. Μέγιστο περιθώριο αύξησης 25%.

● **Πέμπτον**, τα δικαιώματα από το Εθνικό Απόθεμα δεν θα μεταβιβάζονται ούτε θα μισθώνονται για μία 5ετία. Προτεραιότητα ένταξης στο Απόθεμα θα έχουν νέοι και νεοεισερχόμενοι αγρότες.

“

Καμία σύνδεση

Όλες οι υπόλοιπες επιδοτήσεις των άμεσων ενισχύσεων πέρα από τη βασική (νέο πρασί-νισμα, αναδιανεμητική) δεν θα έχουν καμία απολύτως σύνδεση με τα δικαιώματα

Όριο τα 1,1 εκατ. στρέμματα για κοπή νέων δικαιωμάτων

Περιορίζεται η κατανομή από το Εθνικό Απόθεμα το 2023, με τα δικαιώματα του 2015 θα πορευθούν οι παλαιότεροι εκτός αν ληφθεί πολιτική απόφαση ειδικά για βοσκοτόπια

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΝΤΟΝΗ
kontonis@agronews.gr

Με τα δικαιώματα που τους μοιράστηκαν το 2015 θα πορευτούν τη νέα προγραμματική περίοδο όλοι οι αγρότες. Μεταβιβάσεις και Εθνικό Απόθεμα θα είναι οι μόνες δεξαμενές ενεργοποίησης νέων τίτλων, σύμφωνα με το στρατηγικό σχέδιο. Σημειώνεται ότι τα ποσά στήριξης που σημειώνονται παρακάτω είναι με βάση τα δικαιώματα που δηλώθηκαν στο ΟΣΔΕ το 2019. Μέχρι το 2023 έχουν προηγηθεί τρεις «μοιρασιές» από το Εθνικό Απόθεμα, οι οποίες θα διαμορφώσουν διαφορετικά την τελική μέση αξία. Επιπλέον τυχόν ποσά που θα περισσέψουν από το νέο πρασίνισμα και τις συνδεδεμένες τα έτη 2023 και 2024 θα κατευθυνθούν στη βασική ενίσχυση, «τραβώντας» τη θεωρητική μέση αξία προς τα πάνω. Στο στρατηγικό σχέδιο αναφέρονται τα εξής:

Η βασική ενίσχυση διατίθεται στους ενεργούς γεωργούς, οι οποίοι:

- Έχουν αποκτήσει δικαιώματα ενίσχυσης:
- Μέσω χορήγησης δικαιωμάτων ενίσχυσης το έτος ενίσχυσης 2015.
- Μέσω χορήγησης δικαιωμάτων ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα.
- Με μεταβίβαση δικαιωμάτων ενίσχυσης.
- Οι οποίοι αποκτούν δικαιώματα ενίσχυσης από το 2023 και μετά, είτε από το απόθεμα, είτε μέσω μεταβίβασης δικαιωμάτων ενίσχυσης σύμφωνα με τη νέα εθνική νομοθεσία.

Δεν χορηγούνται άμεσες ενισχύσεις σε γεωργούς όταν το συνολικό ποσό των προς καταβολή άμεσων ενισχύσεων, προ της ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και της εφαρμογής διοικητικών κυρώσεων για δεδομένο ημερολογιακό έτος, δεν υπερβαίνει τα 150 ευρώ. Η πρόβλεψη αυτή δεν εφαρμόζεται για

Τα βήματα της σύγκλισης για ενιαία αξία

Οι μοναδιαίες αξίες των δικαιωμάτων που αναφέρονται παραπάνω, είναι, θεωρητικά, οι μέσοι όροι της αξίας των δικαιωμάτων σε κάθε περιφέρεια, που θα ισχύουν στο τέλος του 2026, δηλαδή μετά την σύγκλιση της αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης προς ενιαία τιμή μονάδας («flat rate») σε επίπεδο αγρονομικής περιφέρειας. Η σύγκλιση αυτή θα πραγματοποιηθεί σε τέσσερα ισόποσα βήματα δηλαδή στα έτη 2023, 2024, 2025 και 2026, οπότε με τη λήξη του 2026, εντός κάθε αγρονομικής περιφέρειας, η μοναδιαία αξία όλων των δικαιωμάτων ενίσχυσης θα εξισωθεί με τη μέση αξία των δικαιωμάτων ενίσχυσης της εν λόγω περιφέρειας. Η αύξηση ή η μείωση των δικαιωμάτων θα ισούται στο 25% της διαφοράς που έχουν με τον μέσο όρο ετησίως. Δηλαδή ετησίως θα αυξάνονται ή θα μειώνονται όλα τα δικαιώματα κάτω από τον μέσο όρο σε ποσοστό 25% της διαφοράς από αυτόν.

τους γεωργούς των οποίων η έδρα της εκμετάλλευσης βρίσκεται στα μικρά νησιά του Αιγαίου (στα οποία συγκαταλέγονται όλα τα νησιά του Αιγαίου με εξαίρεση την Εύβοια και την Κρήτη), αφενός διότι οι εκμεταλλεύσεις εκεί είναι πολύ μικρές συγκριτικά με της ηπειρωτικής χώρας και αφετέρου αντιμετωπίζουν σε μεγάλο ποσοστό προβλήματα λόγω του νησιωτικού τους χαρακτήρα, αλλά και λόγω σοβαρών γεωγραφικών ή φυσικών περιορισμών. Για τα νησιά αυτά εφαρμόζεται ειδικό πρόγραμμα («Ειδικά μέτρα για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου», Κανονισμός 229/2013 της ΕΕ).

Εύρος και ποσά στήριξης

Σύμφωνα με την χρηματοδοτική κατανομή του προϋπολογισμού (ΚΣ) του ΣΣ της ΚΑΠ, για την περίοδο 2023 – 2027, το συνολικό ποσό που θα διατεθεί για τη βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα, θα ανέλθει σε 4.274.574.890 ευρώ. Ειδικότερα, για κάθε έτος από το 2023 μέχρι το 2026, το ποσό αυτό θα ανέλθει σε 829.567.104 ευρώ, ενώ για το 2027 σε 956.306.474 ευρώ. Το ποσό των 829.567.104 ευρώ θα κατανεμηθεί το 2023 ως εξής:

- **Αροτραίες καλλιέργειες:** 45,6% του ποσού δηλαδή 378.282.599 ευρώ, με την ενιαία περιφερειακή αξία του δικαιώματος να διαμορφώνεται στα 21,5 ευρώ το στρέμμα. Δικαιώματα: 1.763.360 (1 δικαίωμα αναλογεί σε 1 εκτάριο ή 10 στρέμματα) με βάση του ΟΣΔΕ 2019.
- **Δενδρώδεις καλλιέργειες:** 27,5% του ποσού δηλαδή 228.130.954 ευρώ, με την ενιαία περιφερειακή αξία του δικαιώματος να διαμορφώνεται στα 27 ευρώ το στρέμμα. Δικαιώματα: 843.413
- **Βοσκοτόπια:** 26,9% του ποσού δηλαδή 223.153.551 ευρώ, με την ενιαία περιφερειακή αξία του δικαιώματος να διαμορφώνεται στα 17,6 ευρώ το στρέμμα. Δικαιώματα: 1.269.587.

“

25% της διαφοράς Ετησίως θα αυξάνονται ή θα μειώνονται όλα τα δικαιώματα κάτω από τον μέσο όρο σε ποσοστό 25% της διαφοράς από αυτόν

Δεν θεωρούνται «ενεργοί γεωργοί» όσοι λαμβάνουν ενισχύσεις άνω των 5.000 ευρώ και διευθύνουν εταιρείες που δεν έχουν κύριο στόχο τους τη γεωργία.

Σε τρία σκέλη ο ορισμός του Ενεργού Αγρότη

Σε τρία σκέλη, ανάλογα με τις άμεσες ενισχύσεις (βασική, πρασίνισμα, συνδεδεμένες, πριμ νεαρών) που έλαβαν φέτος, διαμορφώνεται ο τελικός σχεδιασμός για τον ενεργό αγρότη του 2023, που «εκκλειδώνει» την πρόσβαση σε επιδοτήσεις και τα επενδυτικά προγράμματα του ΠΑΑ. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το τελικό πλάνο Ενεργός Γεωργός είναι αυτός που ασκεί γεωργική δραστηριότητα και πληροί μία τουλάχιστον από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Έλαβε κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος έως 5.000 ευρώ άμεσες ενισχύσεις. Αφορά την πλειοψηφία των εκμεταλλεύσεων, δηλαδή 530.000 περίπου αιτήσεις ΟΣΔΕ.
- Έλαβε κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος άμεσες ενισχύσεις άνω των 5.000 ευρώ και αποδεικνύει ότι το ετήσιο ποσό των άμεσων ενισχύσεων είναι τουλάχιστον το 5% των συνολικών εσόδων, που αποκτήθηκαν από μη γεωργικές δραστηριότητες κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, για το οποίο υπάρχουν στοιχεία,
- Αποδεικνύει ότι το εισόδημα που απέκτησε από γεωργικές δραστηριότητες κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος είναι τουλάχιστον 10% έναντι των συνολικών εσόδων που απέκτησαν κατά το ίδιο φορολογικό έτος.

Δεν θεωρούνται «ενεργοί γεωργοί» όσοι λαμβάνουν ενισχύσεις άνω των 5.000 ευρώ και διευθύνουν εταιρείες που δεν έχουν κύριο στόχο τους τη γεωργία (όπως αεροδρόμια, κάμπινγκ, ξενοδοχεία, γήπεδα, κτηματομεσιτικές εταιρείες, εκπαιδευτικά ιδρύματα). Παρόλα αυτά θεωρούνται ως «ενεργοί γεωργοί» οι γεωργοί που διευθύνουν τους παραπάνω τύπους επιχειρήσεων, αρκεί οι γεωργικές δραστηριότητες να αποτελούν τουλάχιστον το 1/3 του κύκλου εργασιών της εταιρίας. Από στοιχεία του ΟΣΔΕ για το 2018: οι απόντες ήταν 649.320 και έ-

λαβαν άμεσες ενισχύσεις κάτω των 5.000 ευρώ, οι 532.084 εκμεταλλεύσεις.

Ως γεωργική δραστηριότητα θα θεωρείται:

Η παραγωγή, η εκτροφή ζώων ή η καλλιέργεια γεωργικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων της συγκομιδής, της άμελης, της αναπαραγωγής ζώων και της εκτροφής ζώων για γεωργική εκμετάλλευση. Για τις αρόσιμες εκτάσεις ως παραγωγή νοείται η ύπαρξη καλλιέργειας ή συγκομιδής προϊόντων ή η ύπαρξη υπολειμμάτων καλλιέργειας. Για τους δενδρώδεις σε παραγωγή νοείται η συγκομιδή καρποφορίας ή το κλάδεμα του δενδρώνα ή η διαχείριση του υπορόφου και της αυτοφυούς βλάστησης ετησίως. Για τους βοσκότοπους σε παραγωγή νοείται η διατήρηση ζωικού κεφαλαίου τουλάχιστον 0,7 MMZ/εκτάριο

Ορισμός της διατήρησης της γεωργικής έκτασης: **● Αρόσιμη γη:** Η διατήρηση της γης σε κατάσταση, που να την καθιστά κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών πρακτικών. Για τις αρόσιμες ως διατήρηση νοείται η εφαρμογή μίας ελαφράς κατεργασίας του εδάφους ανά έτος. Σε αγροτεμάχια με κλίση πάνω από 12% οι παραγωγοί υποχρεούνται να αφήνουν κάθετα στην κλίση ακαλλιέργητες ζώνες ανάσχεσης πλάτους 5 μέτρων σε απόσταση 40 μέτρων μεταξύ τους.

● Μόνιμες καλλιέργειες: Για τους δενδρώδεις ως διατήρηση νοείται η με όποιο τρόπο διαχείριση της αυτοφυούς βλάστησης (περιλαμβανεται και η κοπή/εναπόθεση) του υπορόφου του δενδρώνα ανά 2 έτη ή η εφαρμογή κλαδέματος κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο έτη.

● Μόνιμοι βοσκότοποι: Για τους βοσκότοπους ως διατήρηση νοείται η ελάχιστη βοσκοφόρτωση 0,2 MMZ/εκτάριο

ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΜΕΣΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ (ΕΥΡΩ)

ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	ΑΝΑΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΝΕΑΡΩΝ	ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ
829.567.104	174.032.724	28.000.000	245.270.569
(3% ΕΘΝΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ)			

Αμεταβίβαστο πενταετίας για τα δικαιώματα από Απόθεμα

Το 3% της βασικής ενίσχυσης θα κατανέμεται ετησίως για νέα δικαιώματα σε νεοεισερχόμενους

Το Εθνικό Απόθεμα θα ανοίξει το 2023, με πόρους 24,8 εκατ. ευρώ, τα οποία θα είναι μοιρασμένα ανά αγρονομική περιφέρεια. Τα 11,3 εκατ. θα κατευθυνθούν στις αροτραίες (526.000 στρμ.), τα 6,8 στις δενδρώδεις (254.000 στρμ.) και ακόμη 6,7 στα βοσκοτόπια (382.000 στρμ.) με προτεραιότητα σε νέους και νεοεισερχόμενους. Από το τελικό στρατηγικό σχέδιο προς το παρόν δεν προκύπτει «άνοιγμα» του Αποθέματος και σε άλλους επαγγελματίες του χώρου, κάτι που πάντως ακόμη δεν αποκλείεται. Στις μεταβιβάσεις δεν αλλάζει κάτι θεαματικά πέρα από την απαγόρευση της μεταβίβασης δικαιωμάτων για 5 έτη από τη λήψη τους από το απόθεμα, και σε αλλαγές στις ποινές σχετικά με τις μεταβιβάσεις χωρίς γη. Αναλυτικά το στρατηγικό σχέδιο αναφέρει:

Δημιουργία Εθνικού Αποθέματος

Το απόθεμα δημιουργείται από γραμμική ποσοστιαία μείωση ποσοστού 3%, του ανώτατου ορίου του καθεστώτος βασικής ενίσχυσης σε εθνικό επίπεδο. Το απόθεμα θα εφαρμοστεί σε επίπεδο αγρονομικών περιφερειών. Ειδικότερα, στην περίοδο 2023-2027, το συνολικό ποσό του αποθέματος θα κατανεμηθεί στις τρεις αγρονομικές περιφέρειες, με τα ίδια ποσοστά με τα οποία κατανέμεται και το συνολικό ποσό της Βασικής Ενίσχυσης, δηλαδή το 46% στην περιφέρεια των αροτραίων καλλιεργειών, το 28% στην περιφέρεια των μόνιμων καλλιεργειών και το 27% στην περιφέρεια των βοσκοτόπων.

Κανόνες για τη χρηματοοικονομική αναπλήρωση του αποθεματικού

Το αποθεματικό αναπληρώνεται με ποσά που προκύπτουν από:

α) δικαιώματα ενίσχυσης, τα οποία δεν συνεπάγονται καταβολές ενισχύσεων επί δύο συναπτά έτη, λόγω: (i) μη συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις του ενεργού γεωργού, (ii) μη τήρησης της ελάχιστης προϋπόθεσης για τη λήψη άμεσων ενισχύσεων, του ποσού των 150 ευρώ,

β) δικαιώματα ενίσχυσης που δεν έχουν ενεργοποιηθεί επί δύο συναπτά έτη, εκτός κι αν η ενεργοποίηση δεν πραγματοποιή-

Το απόθεμα δημιουργείται από γραμμική ποσοστιαία μείωση ποσοστού 3%, του ανώτατου ορίου της βασικής ενίσχυσης σε εθνικό επίπεδο.

Τα δικαιώματα ενίσχυσης μεταβιβάζονται μόνο σε ενεργούς γεωργούς και μόνο εντός της αγρονομικής περιφέρειας στην οποία χορηγήθηκαν

θηκε λόγω ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων. Για τον καθορισμό των ιδιόκτητων ή μισθωμένων δικαιωμάτων του γεωργού, που επιστρέφονται στο απόθεμα, δίνεται προτεραιότητα στα δικαιώματα με την χαμηλότερη αξία.

γ) δικαιώματα ενίσχυσης που επιστρέφονται εκουσίως από τους γεωργούς.

δ) αδικαιολογητως χορηγηθέντα δικαιώματα ενίσχυσης.

ε) γραμμική μείωση της αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης σε περιφερειακό επίπεδο, όταν το απόθεμα δεν επαρκεί για την κάλυψη των περιπτώσεων χορήγησης δικαιωμάτων ενίσχυσης σε γεωργούς νεαρής ηλικίας και σε γεωργούς που αρχίζουν τη γεωργική τους δραστηριότητα.

στ) Κατά την οριστική μεταβίβαση ή μίσθωση δικαιωμάτων ενίσχυσης χωρίς γη.

Λήξη ισχύος των δικαιωμάτων

ενίσχυσης και επιστροφή σε αποθεματικό

Στη νέα περίοδο θα ισχύει η επιστροφή στο Απόθεμα των μη ενεργοποιηθέντων δικαιωμάτων ενίσχυσης για δύο συνεχόμενα έτη, όπως ισχύει και σήμερα. Οι προϋποθέσεις για να πραγματοποιηθεί η εν λόγω επιστροφή είναι:

• μη τήρηση της ελάχιστης προϋπόθεσης για τη λήψη άμεσων ενισχύσεων του

ποσού των 150 ευρώ, επί δύο συναπτά έτη, • μη ενεργοποίηση δικαιωμάτων ενίσχυσης επί δύο συναπτά έτη, εκτός κι αν η ενεργοποίηση δεν πραγματοποιήθηκε λόγω ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων.

Συγκεκριμένα, εφόσον τα δικαιώματα δεν ενεργοποιηθούν κατά τη διετία 2022-2023, αυτά επιστρέφονται στο απόθεμα (κάτι που ισχύει και την τρέχουσα περίοδο).

Μεταβιβάσεις δικαιωμάτων ενίσχυσης

Τα δικαιώματα ενίσχυσης μεταβιβάζονται μόνο σε ενεργούς γεωργούς. Τα δικαιώματα ενίσχυσης μεταβιβάζονται μόνο εντός της αγρονομικής περιφέρειας όπου χορηγήθηκαν. Κατά την οριστική μεταβίβαση ή μίσθωση δικαιωμάτων ενίσχυσης χωρίς γη, παρακρατείται το 25% του αριθμού των δικαιωμάτων ενίσχυσης υπέρ του αποθέματος. Διευκρινίζεται ότι η μείωση κατά 25% αφορά τον αριθμό και όχι την αξία των δικαιωμάτων που μεταβιβάζονται. Από την εφαρμογή του κανόνα εξαιρούνται οι συγγενείς πρώτου βαθμού και οι σύζυγοι. Επίσης, η παρακράτηση δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση μεταβίβασης δικαιωμάτων λόγω κληρονομιάς. Τα αποκτούμενα από το απόθεμα δικαιώματα δεν μπορούν να επαναμεταβιβαστούν (με πώληση ή ενοικίαση) για μια πενταετία από την έναρξη της απόκτησης.